

**NÁVRH
STÁTNÍHO ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU
ČESKÉ REPUBLIKY
ZA ROK 2017**

**B.
EKONOMICKÝ VÝVOJ A VEŘEJNÉ ROZPOČTY**

Obsah

I. EKONOMICKÝ VÝVOJ	1
1. ZÁKLADNÍ TENDENCE MAKROEKONOMICKÉHO VÝVOJE	1
2. EKONOMICKÝ VÝKON	3
2.1. Poptávka.....	4
2.2. Nabídka	4
2.3. Důchody	5
3. CENOVÝ VÝVOJ	6
3.1. Spotřebitelské ceny.....	7
3.2. Ceny výrobců.....	8
4. TRH PRÁCE	9
4.1. Ekonomická aktivita	10
4.2. Zaměstnanost.....	10
4.3. Nezaměstnanost	10
4.4. Mzdy	12
5. PLATEBNÍ BILANCE	12
5.1. Běžný účet.....	13
5.1.1. Obchodní bilance podle ČSÚ (v metodice národního pojetí)	14
5.2. Kapitálový účet.....	16
5.3. Finanční účet.....	16
5.4. Devizové rezervy	16
6. MĚNOVÝ VÝVOJ A FINANČNÍ TRH	17
6.1. Měnové agregáty, vklady a úvěry.....	17
6.1.1. Měnové agregáty (pasiva)	17
6.1.2. Úvěry (aktiva).....	17
6.2. Úrokové sazby	18
6.3. Měnové kurzy	20
7. SROVNÁNÍ MAKROEKONOMICKÉHO RÁMCE STÁTNÍHO ROZPOČTU NA ROK 2017 SE SOUČASNÝMI DATY ..	20
II. VEŘEJNÉ ROZPOČTY	22
1. PŘÍJMY VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ	22
2. VÝDAJE VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ.....	24
3. SALDA VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ	25
4. DLUH VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ	26

I. Ekonomický vývoj

1. Základní tendence makroekonomického vývoje¹

Domácí ekonomika v roce 2017 pravděpodobně zvýšila kladnou produkční mezeru. Hrubý domácí produkt (HDP) v roce 2017 reálně vzrostl o 4,4 %. Hrubá přidaná hodnota (HPH) se v témže období zvýšila o 4,3 %. Na růstu ekonomiky se podílela všechna odvětví národního hospodářství s nejvýznamnějším příspěvkem zpracovatelského průmyslu.

Hlavní roli v růstu HDP hrála domácí poptávka. Dynamika HDP byla za celý rok 2017 podpořena především výdaji domácností na konečnou spotřebu a tvorbou hrubého fixního kapitálu. Nárůst soukromé spotřeby plynul z rostoucího disponibilního důchodu, vysoké důvěry domácností v ekonomický vývoj, poklesu míry úspor a zvyšování zaměstnanosti. Investiční aktivita byla podpořena růstem provozního přebytku, oživením zahraničních ekonomik a uvolněnými měnovými podmínkami. Růst obrátů v zahraničním obchodě oproti minulému roku zrychlil vlivem příznivého vývoje ekonomik obchodních partnerů a rostoucí domácí poptávky. Čistý vývoz v uplynulém roce přispěl k růstu HDP citelně pozitivně².

Znovu zesilující ekonomický růst vedl k přehřívání trhu práce viditelném na extrémně vysokém počtu neobsazených pracovních míst a dynamickém zvyšování mezd. Celkové zvýšení zaměstnanosti o 1,6 % bylo téměř shodně rozloženo mezi zaměstnance a podnikatele. Míra ekonomické aktivity v kategorii 15–64 let meziročně vzrostla o 0,9 p. b. na 75,9 %. Mezinárodně srovnatelná míra nezaměstnanosti klesla v průměru na 2,9 %.

Inflaci ve výši 2,5 % způsobily především domácí tržní faktory, a to jak nabídkové, tak poptávkové. Administrativní opatření měla na spotřebitelské ceny jen velmi malý vliv. Domácí ekonomika vykazovala proinflační tlaky, když se pohybovala v kladné produkční mezeře s velmi nízkou nezaměstnaností a vysokou poptávkou po práci. Meziroční inflace se pohybovala téměř výhradně v horní polovině tolerančního pásma inflačního cíle ČNB. Ceny průmyslových výrobců po třech letech poklesů vzrostly.

Finanční sektor je dlouhodobě stabilní. ČNB počátkem dubna 2017 ukončila používání měnového kurzu jako dalšího nástroje měnové politiky a následně do konce roku dvakrát zvýšila primární úrokové sazby. Základní refinanční sazba tak na konci roku dosáhla 0,5 %. Mezibankovní 3M sazba PRIBOR se během roku zvýšila rovněž o 0,5 p. b. na 0,8 %, nicméně klientské úrokové sazby pokračovaly v mírném poklesu. Výnosy českých dluhopisů se z extrémně nízkých hodnot postupně zvyšovaly. Růst úvěrů domácnostem mírně zrychlil, růst úvěrů nefinančním podnikům naopak dosti výrazně zpomalil.

Vnější prostředí

V roce 2017 se výkon světové ekonomiky obnovil, když tempo hospodářského růstu zrychlilo v rozvinutých i rozvíjejících se ekonomikách. Rovněž v čínské ekonomice růst HDP nepatrně zrychlil, byť byl do velké míry podporován fiskálními stimuly. V rozvíjejících se ekonomikách, jež byly v předchozím roce zasaženy recesí (Brazílie, Rusko či Argentina), pak došlo k hospodářskému oživení. Zlepšující se ekonomickou situaci odrážely také indikátory sentimentu, které se v řadě zemí v průběhu roku 2017 výrazně zlepšily a v některých případech dosáhly dokonce historicky nejvyšších hodnot. Rizika a nejistoty se v roce 2017

¹ Zpracováno na základě statistických dat známých do 3. dubna 2018 včetně.

² Příspěvky k růstu HDP (včetně kap. 2) bez vyloučení dovozu pro konečné užití.

snížily, negativně však působilo pomalé vyjednávání Spojeného království o jeho vystoupení z EU.

V roce 2017 výkon ekonomiky USA zrychlil na 2,3 %. Ekonomický růst byl tažen výhradně domácí poptávkou, zatímco zahraniční poptávka jej mírně tlumila. Klíčový faktor opět představovaly výdaje domácností na spotřebu, jež byly podpořeny především dobrou situací na trhu práce. K tvorbě hrubého fixního kapitálu přispěly podnikové investice. Na trhu práce se celková příznivá ekonomická situace projevila tvorbou dalších pracovních míst a míra nezaměstnanosti se tak na konci roku 2017 snížila ke 4 %. Fed pokračoval ve zvyšování úrokových sazeb, které v průběhu roku zvýšil třikrát z 0,50-75 % až na 1,25-1,50 %. Současně v říjnu zahájil prodej aktiv, a to v objemu 10 mld. UDS měsíčně. Finanční trhy pak zaznamenaly rekordní nárůst a svá historická maxima při nezvykle nízké míře volatility.

Růst reálného HDP v eurozóně zrychlil na 2,3 %, přičemž k uvedenému výsledku přispěly všechny složky užití. Navzdory mírnému zpomalení byly hlavním tahounem opět výdaje domácností na spotřebu, což vycházelo ze zlepšující se situace na trhu práce a zvýšení reálných mezd v podmínkách velmi nízké inflace. Rovněž růst výdajů vlády na spotřebu a tvorby hrubého fixního kapitálu mírně zpomalil. Čistý export již k hospodářskému výsledku přispěl kladně, když tempo růstu vývozu předstihlo tempo růstu dovozu.

V ekonomické výkonnosti přetrvávaly mezi jednotlivými zeměmi i nadále velké rozdíly. Nejvyšší růst HDP byl zaznamenán v Rumunsku (7,0 %), ve Slovinsku (5,0 %), v Estonsku (4,9 %) a v Polsku (4,6 %). Na opačné straně žebříčku stály pomalu rostoucí ekonomiky Itálie (1,5 %), Spojeného království a Belgie (shodně 1,7 %).

Hospodářský růst se pozitivně odrazil ve vývoji trhu práce, kdy se v celé EU průměrná míra nezaměstnanosti meziročně snížila o 1,0 p. b. na 7,6. Nejvyšší míru nezaměstnanosti zaznamenalo opět Řecko, (20,9 % v listopadu 2016) a Španělsko (17,2 %). Naopak nejlépe si vedla ČR (2,9 %) spolu s Německem (3,8 %), kde již trhy práce vykazují znaky přehřátí a nedostatek pracovníků.

ECB ponechala po celý rok 2017 hlavní refinanční sazbu na úrovni 0,00 % a depozitní sazbu na -0,40 %. Současně pokračovala v nakupech aktiv, jejich měsíční objem však v dubnu snížila z 80 na 60 mld. eur. Průměrná míra inflace se nicméně v průběhu roku 2017 pohybovala mezi 1,3 až 2,0 % a během roku postupně zpomalovala. Kurz eura vůči americkému dolaru během roku 2017 postupně s mírnými výkyvy posiloval z 1,05 USD/EUR v prosinci 2016 na 1,18 USD/EUR v prosinci 2017.

Výkon německé ekonomiky v roce 2017 dále mírně zrychlil na 2,2 %, když k růstu HDP přispěly všechny složky užití. Hospodářský růst byl tažen především výdaji domácností na spotřebu a tvorbou hrubého fixního kapitálu. Na spotřebu domácností kladně působila velmi dobrá situace na trhu práce a vysoká důvěra spotřebitelů, na investice pak příznivé finanční podmínky, růst globální aktivity a rostoucí důvěra podnikatelů. V malé míře přispěl také čistý vývoz, jež přitom negativně ovlivňoval silný kurz eura.

Tempo růstu slovenské ekonomiky v roce 2017 nepatrně zrychlilo na 3,4 %, k výkonu přispěly všechny složky užití. Spotřebou domácností s příspěvkem 2,0 p. b. k růstu HDP těžila ze zlepšující se situace na trhu práce a vysoké úrovně spotřebitelské důvěry. K oživení investiční aktivity pak přispěl především automobilový průmysl a vládní investice do infrastruktury a v neposlední řadě také odeznění efektu zvýšené investiční aktivity spolufinancované prostředky z fondů EU z předchozí finanční perspektivy.

Polská ekonomika zaznamenala v roce 2017 značné zvýšení růstové dynamiky. Hospodářský růst ve výši 4,6 % byl tažen výhradně domácí poptávkou. Spotřeba domácností, jež

příspěvek k růstu činil 2,8 p. b., těžila především z růstu zaměstnanosti a mezd, zvýšení sociálních transferů a zlepšení sentimentu spotřebitelů. Obdobně jako v případě slovenské ekonomiky přispělo ke zvýšení investic zejména odeznění negativního efektu přechodu na mezi finančními perspektivami.

Tabulka č. 1: Hrubý domácí produkt

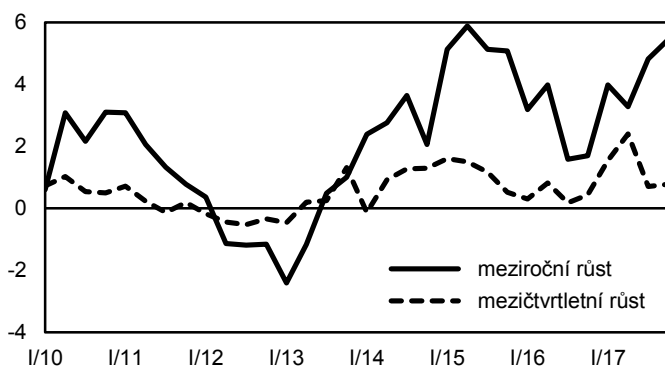
Země	2015	2016	2017				
			rok	1Q	2Q	3Q	4Q
USA	2,9	1,5	2,3	2,0	2,2	2,3	2,5
EU28	2,3	2,0	2,4	2,2	2,5	2,7	2,6
EA19	2,1	1,8	2,3	2,1	2,4	2,7	2,7
Německo	1,7	1,9	2,2	2,1	2,3	2,7	2,9
Slovensko	3,9	3,3	3,4	3,1	3,4	3,5	3,5
Polsko	3,8	2,9	4,6	4,4	4,3	5,2	4,3
Francie	1,1	1,2	1,8	1,2	1,9	2,3	2,5
Spojené království	2,3	1,9	1,7	2,0	1,8	1,8	1,4
Rakousko	1,1	1,5	2,9	2,6	2,9	3,5	3,6
Itálie	1,0	0,9	1,5	1,3	1,6	1,7	1,6

Pramen: OECD, Eurostat, meziroční růst ve stálých cenách v %, sezónně očištěná data

2. Ekonomický výkon

Výkon české ekonomiky měřený reálným hrubým domácím produktem vzrostl v roce 2017 o 4,4 %. Hrubá přidaná hodnota se v témže období reálně zvýšila o 4,3 %. Ekonomika v průběhu roku rostla rychleji než potenciální produkt a kladná produkční mezera se tak zvýšila.

Graf č. 1: Hrubý domácí produkt

Pramen: ČSÚ, stálé ceny

Růst HDP byl za celý rok 2017 tvořen především výdaji na konečnou spotřebu a tvorbou hrubého fixního kapitálu, nicméně i zahraniční obchod dynamiku HDP významně zrychloval. Zvýšení HPH bylo dáno všemi odvětvími národního hospodářství. K růstu HPH nejvýznamněji přispíval, díky dynamice podílu na HPH, zejména zpracovatelský průmysl.

2.1. Poptávka

Zvyšující se výdaje na konečnou spotřebu byly taženy zejména soukromou spotřebou, pomaleji sektorem vládních institucí. Nárůst spotřeby domácností plynul z rostoucího disponibilního důchodu při zvyšující se důvěře spotřebitelů, které pomáhala také rekordně nízká míra nezaměstnanosti. Nejdynamičtěji rostoucí složku spotřeby domácností představovaly výdaje na statky střednědobé a dlouhodobé spotřeby, což svědčí o pokračující jistotě domácností ohledně vzestupné fáze hospodářského cyklu. K růstu celkové spotřeby domácností výrazně přispívaly vlivem vysokého podílu ve spotřebním koši a solidního růstu také statky krátkodobé spotřeby, jež jsou na hospodářské fluktuace méně citlivé, ale i služby. Výdaje na konečnou spotřebu vlády v roce 2017 vzrostly vlivem nárůstu zaměstnanosti v sektoru vládních institucí a výdajů na nákup zboží a služeb.

K růstu tvorby hrubého fixního kapitálu přispěla soukromá investiční aktivita, ale i investice sektoru vládních institucí. Soukromé investice stimuloval růst hrubého provozního přebytku, ekonomické oživení v zahraničí a nízké úrokové míry. Rovněž nedostatek zaměstnanců spojený s pozicí ekonomiky v hospodářském cyklu motivoval firmy k investicím zvyšujícím produktivitu práce. Investice sektoru vládních institucí byly podpořeny pozvolným náběhem projektů spolufinancovaných fondy EU z finanční perspektivy 2014–2020. Nejdynamičtěji rostoucí složku investic tvořily nákupy dopravních prostředků, obydlí a strojů a zařízení. Po předchozím propadu zaznamenala mírný růst také nerezidenční výstavba. Změna stavu zásob přispívala k růstu HDP mírně negativně (-0,1 p. b.).

Tabulka č. 2: Výdaje na hrubý domácí produkt

		2015	2016	2017				
				rok	1Q	2Q	3Q	4Q
HDP, běžné ceny	<i>mld. Kč</i>	4596	4773	5055	1160	1266	1289	1340
HDP, běžné ceny	<i>mzr. %</i>	6,5	3,9	5,9	4,6	4,3	6,5	8,0
HDP, stálé ceny	<i>mzr. %</i>	5,3	2,6	4,4	4,0	3,3	4,8	5,5
Konečná spotřeba	<i>mzr. %</i>	3,2	3,1	3,3	3,3	3,2	3,1	3,5
domácností	<i>mzr. %</i>	3,8	3,6	4,0	3,7	3,9	4,1	4,3
vlády	<i>mzr. %</i>	1,9	2,0	1,5	2,3	1,5	0,8	1,5
neziskových institucí	<i>mzr. %</i>	-3,0	1,6	5,1	5,6	5,3	4,9	4,8
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mzr. %</i>	13,0	-2,3	4,7	-1,5	0,6	7,2	11,5
fixního	<i>mzr. %</i>	10,2	-2,3	5,4	2,6	4,5	6,2	7,8
Vývoz	<i>mzr. %</i>	6,0	4,5	6,5	7,5	4,4	6,5	7,5
Dovoz	<i>mzr. %</i>	6,8	3,4	5,8	5,6	3,4	6,1	8,1

Pramen: ČSÚ

Čistý vývoz zboží a služeb v uplynulém roce přispěl k růstu HDP výrazně pozitivně za současného růstu obrátů vývozu i dovozu ve složkách zboží i služeb. Na straně vývozu souvisela vyšší dynamika s oživením exportních trhů a posilováním exportní výkonnosti. Dovozy byly ovlivněny hlavně růstem vývozu a dovozně náročné investiční poptávkou.

2.2. Nabídka

Hospodářský růst byl rozložen mezi většinu odvětví s výraznějším předstihem peněžnictví a pojišťovnictví, průmyslu, ale i profesních, vědeckých, technických a administrativních činností. Tradičně nejvyšší příspěvky k růstu hrubé přidané hodnoty měl díky struktuře české ekonomiky zpracovatelský průmysl. Po poklesu v předchozím roce zaznamenalo meziroční oživení také stavebnictví.

Tabulka č. 3: Produktivita práce a jednotkové náklady práce (podle národních účtů)

		2015	2016	2017				
				rok	1Q	2Q	3Q	4Q
HPH, běžné ceny	<i>mld. Kč</i>	4136	4292	4537	1047	1136	1154	1200
HPH, běžné ceny	<i>mzr. %</i>	6,1	3,8	5,7	4,4	3,9	6,4	7,9
HPH, stálé ceny	<i>mzr. %</i>	4,7	2,5	4,3	4,0	3,0	4,7	5,3
z toho zpracovatelský průmysl	<i>mzr. %</i>	5,2	7,0	7,0	9,8	3,9	7,3	7,3
Produktivita práce ¹⁾	<i>mzr. %</i>	3,3	1,2	2,7	2,5	1,7	2,6	3,7
z toho zpracovatelský průmysl	<i>mzr. %</i>	1,6	5,1	6,3	9,7	3,5	6,3	6,3
Nominální průměrná náhrada ²⁾	<i>mzr. %</i>	3,0	4,6	6,7	5,9	7,6	6,5	6,9
Jednotkové náklady práce ³⁾	<i>mzr. %</i>	-0,3	3,3	4,0	3,3	5,7	3,8	3,1
z toho zpracovatelský průmysl	<i>mzr. %</i>	1,5	-1,0	1,7	-2,4	5,7	1,8	1,4

Pramen: ČSÚ, propočet MF

Vysvětlivky:

1) Hrubá přidaná hodnota ve stálých cenách na jednoho zaměstnaného (fyzické osoby).

2) Objem náhrad zaměstnancům v běžných cenách na jednoho zaměstnance (fyzické osoby).

3) Poměr nominální průměrné náhrady na zaměstnance a produktivity práce.

Při růstu zaměstnanosti o 1,6 % a HPH o 4,3 % se produktivita práce v celé ekonomice zvýšila o 2,7 %. Hlavním pozitivním faktorem pro její vývoj bylo zvýšení produktivity v peněžnictví a pojišťovnictví, zpracovatelském průmyslu a zemědělství.

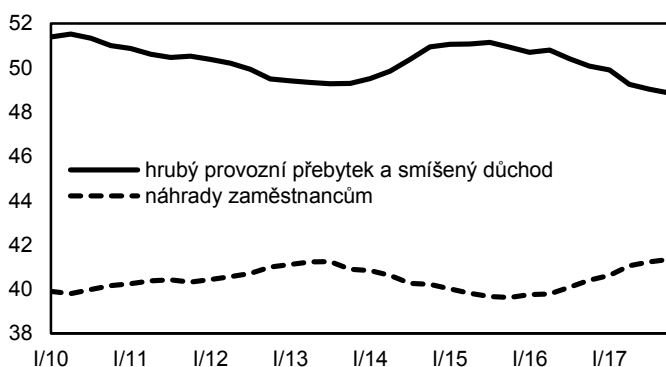
Jednotkové náklady práce za celou ekonomiku meziročně vzrostly o 4,0 %. Došlo sice k významnému zvýšení v odvětvích veřejné správy a obrany, vzdělávání, zdravotní a sociální péče a činností v oblasti nemovitostí, tato odvětví však nemají vliv na zahraniční konkurenceschopnost. Výrazný pokles bylo naopak možné pozorovat v peněžnictví a pojišťovnictví. Uvedený růst jednotkových nákladů práce souvisí s pozicí ekonomiky v hospodářském cyklu.

Při zvýšení deflátoru HPH o 1,4 % vzrostly náhrady zaměstnancům o 8,4 %, což při růstu počtu zaměstnanců o 1,5 % znamená, že z pohledu zaměstnavatelů došlo k reálnému nárůstu průměrných nákladů na práci o 5,3 % (použit deflátor HPH). Jejich zvýšení výrazně předčilo dynamiku produktivity práce, což implikovalo růst podílu náhrad zaměstnanců na HPH. Z pohledu spotřebitelů při deflátoru spotřeby vyšším o 2,4 % vzrostly reálné průměrné náhrady zaměstnanců o 4,2 %, což představovalo pozitivní impulz pro spotřebu domácností.

2.3. Důchody

Zvýšení nominálního HDP v roce 2017 o 5,9 % bylo doprovázeno růsty hrubého provozního přebytku a smíšeného důchodu o 3,4 % a náhrad zaměstnancům o 8,4 %.

Graf č. 2: Podíly sumárních složek důchodů na HDP

Pramen: ČSÚ, propočet MF, roční klouzavé úhrny

V daném období došlo k poklesu podílu hrubého provozního přebytku na HDP na 48,9 % ve prospěch růstu podílu náhrad zaměstnancům na 41,3 % a čistých daní na 9,8 % HDP.

Tabulka č. 4: Důchodová struktura hrubého domácího produktu

	2015	2016	2017					
			rok	1Q	2Q	3Q	4Q	
HDP, běžné ceny	<i>mld. Kč</i>	4596	4773	5055	1160	1266	1289	1340
Čisté daně	<i>podíl %</i>	9,4	9,5	9,8	8,9	10,1	10,5	9,5
Hrubý provozní přebytek a smíšený důchod	<i>podíl %</i>	50,9	50,1	48,9	48,6	48,9	49,2	48,7
Náhrady zaměstnancům	<i>podíl %</i>	39,6	40,4	41,3	42,5	40,9	40,2	41,8
zemědělství, lesnictví a rybářství	<i>podíl %</i>	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9
průmysl	<i>podíl %</i>	12,5	12,7	13,0	13,3	13,2	12,5	13,0
zpracovatelský průmysl	<i>podíl %</i>	11,1	11,4	11,7	11,9	11,8	11,3	11,6
stavebnictví	<i>podíl %</i>	2,0	1,9	1,9	1,8	1,9	1,9	1,9
obchod, ubytování, doprava a pohostinství	<i>podíl %</i>	7,9	8,2	8,4	8,6	8,3	8,3	8,4
informační a komunikační činnosti	<i>podíl %</i>	1,9	1,9	2,0	2,2	2,0	1,9	1,9
peněžnictví a pojišťovnictví	<i>podíl %</i>	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,2	1,2
činnost v oblasti nemovitostí	<i>podíl %</i>	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5
profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti	<i>podíl %</i>	3,0	3,0	3,1	3,2	3,0	3,0	3,1
veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče	<i>podíl %</i>	8,9	9,1	9,5	9,7	9,1	9,1	9,9
ostatní činnosti	<i>podíl %</i>	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0

Pramen: ČSÚ, propočet MF

3. Cenový vývoj

V roce 2017 se meziroční růst spotřebitelských cen pohyboval téměř výhradně v horní polovině tolerančního pásma inflačního cíle ČNB. Průměrná míra inflace dosáhla 2,5 %, zvýšení cen v průběhu roku činilo 2,4 %. Administrativní opatření měla na spotřebitelské ceny jen velmi malý vliv. Průměrná míra inflace byla nejvyšší v posledních pěti letech, což bylo dáno souběhem proinflačně působících zejména domácích faktorů, a to jak na nabídkové, tak na poptávkové straně.

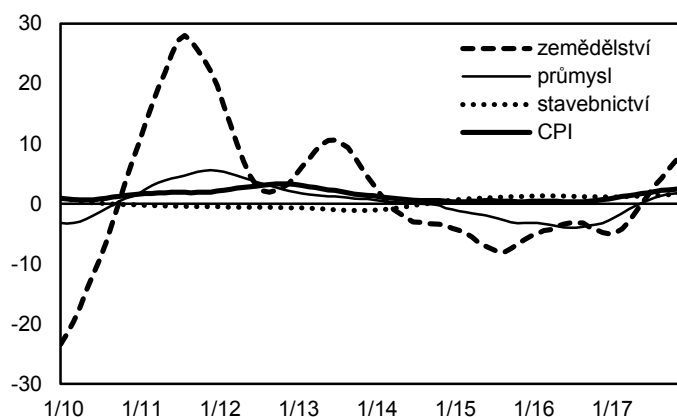
Tabulka č. 5: Základní ukazatele cenového vývoje

		2015	2016	2017				
				rok	1Q	2Q	3Q	4Q
Index spotřebitel. cen (konec období)								
průměrná míra inflace	%	0,3	0,7	2,5	1,2	1,7	2,2	2,5
meziroční inflace	%	0,1	2,0	2,4	2,6	2,3	2,7	2,4
přísp. admin. opatření k mizr. inflaci	<i>p. b.</i>	0,1	0,0	0,1	-0,2	-0,1	-0,1	0,1
Ceny průmyslových výrobců	<i>mizr. %</i>	-3,2	-3,3	1,8	2,7	2,3	1,4	0,9
Ceny stavebních prací	<i>mizr. %</i>	1,2	1,1	1,7	1,4	1,6	1,7	2,0
Ceny tržních služeb	<i>mizr. %</i>	0,0	0,1	1,3	0,7	1,0	1,6	1,7
Ceny zemědělských výrobců	<i>mizr. %</i>	-6,0	-4,9	8,0	-0,2	11,3	12,1	8,8

Pramen: ČSÚ

Ve skupině produkčních cen se v roce 2017 ve srovnání s rokem 2016 nejvíce zvýšily ceny zemědělských výrobců, a to o 8,0 %. Do cen průmyslových výrobců dopadlo zvýšení ceny ropy, v průměru za celý rok 2017 ve srovnání s rokem 2016 vzrostly o 1,8 %. Mírný růst byl zaznamenán v případě cen tržních služeb a cen stavebních prací.

Graf č. 3: Spotřebitelské ceny a ceny výrobců

Pramen: ČSÚ, růst průměrné hladiny cen za posledních 12 měsíců k průměru předchozích 12 měsíců v %

3.1. Spotřebitelské ceny

Průměrná míra inflace v roce 2017 dosáhla 2,5 % (o 1,8 p. b. více než v roce 2016) a byla tak nejvyšší v posledních pěti letech. Průměrný roční příspěvek administrativních opatření (změn nepřímých daní a regulovaných cen) k meziroční inflaci dosáhl -0,1 p. b (zejména snížení sazby DPH ve stravování od prosince 2016). Dominantně byl určen dopady změn nepřímých daní, dopady změn regulovaných cen byly téměř nulové.

Meziroční inflace se v průběhu téměř celého roku 2017 nacházela v horní polovině tolerančního pásma inflačního cíle ČNB. Meziroční růst spotřebitelských cen v prosinci 2017 dosáhl 2,4 %. Měnověpolitická inflace (po odečtení primárních dopadů nepřímých daní) se vyvíjela téměř shodně jako celková inflace a v prosinci podle propočtů ČNB činila v meziročním vyjádření 2,3 %.

Na inflaci se v roce 2017 podílely především domácí faktory, a to jak nabídkové, tak poptávkové. Velmi nízká nezaměstnanost spojená s extrémním počtem volných pracovních míst vyústila v rychlý růst mezd, jenž se promítl do značného nárůstu jednotkových nákladů práce, který (společně s rostoucí cenou ropy) vytvářel nabídkovou inflaci. Poptávková inflace plynula z rostoucí spotřeby domácností v prostředí již zřetelně kladné produkční mezery.

Zvýšení korunové ceny ropy Brent se promítlo do nárůstu cen pohonných hmot. Průměrná cena benzínu Natural 95 činila 30,33 Kč/l (proti 28,63 Kč/l v roce 2016), motorová nafta stála 29,51 Kč/l (proti 27,43 Kč/l).

K růstu cen v prosinci 2017 nejvíce přispěl oddíl potraviny a nealkoholické nápoje, kde bylo tempo růstu cen nejvyšší ze všech oddílů spotřebního koše, následovaný oddílem bydlení. V souvislosti s cenami potravin rostly rychle také ceny v oddíle stravování a ubytování. Ceny se snížily pouze ve dvou váhově méně významných oddílech odívání a obuv a pošty a telekomunikace.

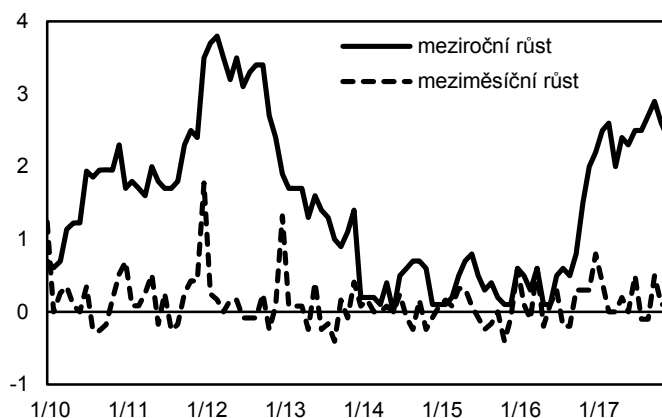
Tabulka č. 6: Index spotřebitelských cen

Oddíl	váha v koši ‰	prosinec 2016		prosinec 2017		
		mzr. růst	příspěvek k růstu	mzr. růst	příspěvek k růstu	
		%	p. b.	%	p. b.	
Ú h r n	1000,0	2,0	2,0	2,4	2,4	
1	Potraviny a nealkoholické nápoje	180,6	3,3	0,6	5,6	1,0
2	Alkoholické nápoje, tabák	93,4	4,9	0,5	2,0	0,2
3	Odívání a obuv	39,2	1,0	0,0	-1,0	2,0
4	Bydlení, voda, energie, paliva	251,2	0,7	0,2	2,1	0,5
5	Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	57,8	-1,2	-0,1	0,7	0,0
6	Zdraví	23,0	2,9	0,1	4,3	0,1
7	Doprava	100,8	2,5	0,3	2,1	0,2
8	Pošty a telekomunikace	30,7	-0,9	0,0	-1,3	0,0
9	Rekreace a kultura	89,6	0,0	0,0	0,6	0,1
10	Vzdělávání	6,2	1,9	0,0	1,6	0,0
11	Stravování a ubytování	58,1	4,4	0,3	4,1	0,2
12	Ostatní zboží a služby	69,2	1,7	0,1	1,1	0,1

Pramen: ČSÚ, stálé váhy roku 2014

Ceny zboží v roce 2017 v průměru meziročně vzrostly o 2,2 % (v roce 2016 o 0,2 %), ceny služeb vykázaly růst 2,9 % (v roce 2016 se zvýšily o 1,5 %).

Graf č. 4: Spotřebitelské ceny

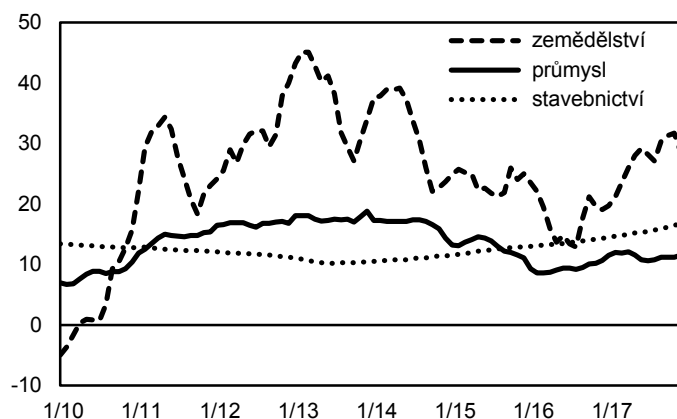
Pramen: ČSÚ, růsty v %

Průměrná míra inflace měřená na bázi harmonizovaného indexu spotřebitelských cen v ČR v roce 2017 činila 2,4 % (o 1,8 p. b. více než v roce 2016). Mezi zeměmi EU patřila uvedená hodnota k vyšším.

3.2. Ceny výrobců

Ceny průmyslových výrobců v průměru za celý rok 2017 proti roku 2016 po třech letech poklesů vzrostly o 1,8 %. Růst ceny ropy na světových trzích se promítl ve skupině koks a rafinované ropné produkty. Poměrně rychle rostly i ceny obecných kovů a kovárenských výrobků, které byly vyšší o 5,3 %.

Graf č. 5: Ceny výrobců

Pramen: ČSÚ, růsty proti průměru roku 2005 v %

Ceny stavebních prací se v roce 2017 mírně zvýšily. V průměru za celý rok ve srovnání s rokem 2016 zaznamenaly růst o 1,7 %. Mírný růst byl charakteristický i pro ceny tržních služeb v podnikatelské sféře (1,3 %). Ceny zemědělských výrobců na rozdíl od uvedených cenových okruhů produkční sféry vykázaly výraznější dynamiku. V průměru se za celý rok 2017 zvýšily o 8,0 %. Větší růst cen byl zaznamenán u živočišných výrobků než u rostlinných výrobků.

4. Trh práce

Pokračující hospodářský růst a rostoucí participace na trhu práce umožnily další zvyšování zaměstnanosti. Nezaměstnanost jak v metodice Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS), tak registrovaná úřady práce výrazně klesla. Trh práce však již vykazuje známky přehřátí v podobě vysokého růstu průměrných mezd a extrémního počtu volných pracovních míst. Ten dosáhl na konci roku již 217 tisíc, což bylo o téměř 70 tisíc více než dosavadní maximum z roku 2008.

Tabulka č. 7: Základní ukazatele trhu práce

		2015	2016	2017				
				rok	1Q	2Q	3Q	4Q
Zaměstnanost VŠPS ¹⁾	mzr. %	1,4	1,9	1,6	1,6	1,3	2,0	1,5
Zaměstnanci	mzr. %	2,2	2,1	1,7	1,1	1,3	2,2	2,1
zaměstnanci evidenční ²⁾	mzr. %	2,1	1,9	.	1,8	1,6	2,0	.
Míra nezaměstnanosti (15-64 let)	%	5,1	4,0	2,9	3,5	3,0	2,8	2,4
Míra zaměstnanosti (15-64 let)	%	70,2	72,0	73,6	72,8	73,3	74,1	74,3
Míra ekonomické aktivity (15-64 let)	%	74,0	75,0	75,9	75,5	75,6	76,3	76,2

Pramen: ČSÚ, MPSV

Vysvětlivky: 1) Zaměstnaný VŠPS pracoval v referenčním týdnu alespoň 1 hodinu.

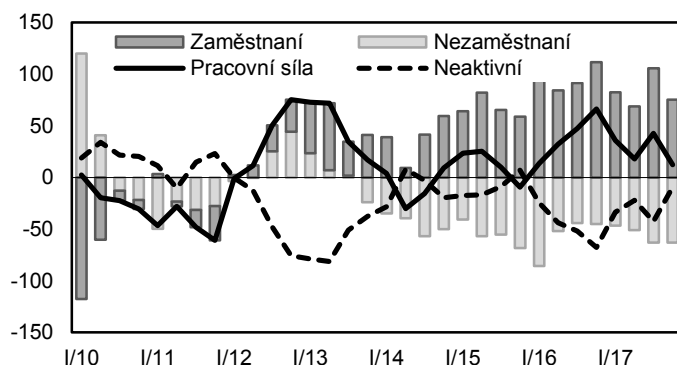
Nezaměstnaný VŠPS nepracoval, práci aktivně hledal a byl schopen nastoupit do 14 dnů.

2) Zaměstnanci (přepočtené osoby) v pracovním poměru, včetně odhadu malých podniků.

4.1. Ekonomická aktivita

Přírůstek počtu zaměstnaných byl během celého roku vyšší než úbytek nezaměstnaných, disponibilní pracovní síla tak dále rostla. Negativní demografické faktory (na trh práce nyní vstupují velmi slabé populační ročníky z 90. let) byly více než eliminovány růstem ekonomické aktivity.

Graf č. 6: Ekonomická aktivita (15 +)

Pramen: ČSÚ, VŠPS, meziroční přírůstky/úbytky v tis. osob

Míra participace (podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na populaci 15–64 let) se meziročním přírůstkem o 0,9 p. b. v průměru zvýšila na 75,9 %, ve 4. čtvrtletí 2017 dosáhla 76,2 %. Vysokou úroveň stabilizují nejsilnější populační ročníky ze 70. a 80. let s adekvátním vzděláním i praxí, a tím i přirozeně vysokou mírou participace. V rámci celkové pracovní síly, tedy u všech osob nad 15 let, stoupla míra participace o 0,3 p. b. na 60,2 %.

Úbytek celkového počtu osob mimo ekonomickou aktivitu (v průměru o 27 tisíc na 3 552 tisíc) byl nadále dán snižováním počtu žáků a studentů, ale též i důchodců, což zřejmě vyplývá z obecné situace na trhu práce. Podílu důchodců na ekonomicky neaktivních dle VŠPS nepatrně klesl na 69,5 %.

4.2. Zaměstnanost

Zaměstnanost podle VŠPS (v jediném či hlavním zaměstnání) vzrostla meziročně v průměru o dalších 83 tisíc osob na 5 222 tisíce.

Pokračující ekonomický růst a všeobecný nedostatek pracovníků vede podniky i instituce vedle operativního využívání agenturních pracovníků i k vyšší tvorbě plnohodnotných zaměstnaneckých pozic. Průměrný počet zaměstnanců meziročně vzrostl o 1,7 % na 4 328 tisíc, počet podnikatelů o 1,4 % na 894 tisíce. Nárůst v zaměstnanecké pozici byl zaznamenán ve všech dostupných statistikách, rostl též i počet podnikatelů, a to jak bez zaměstnanců (živnostníků), tak se zaměstnanci. Lze konstatovat, že současné velmi příznivé makroekonomické klima umožňuje růst všech zaměstnaneckých skupin.

Míra zaměstnanosti (podíl počtu zaměstnaných v populaci ve věku 15–64 let) výrazně vzrostla o 1,6 p. b. na 73,6 % (historické maximum). Nárůst míry zaměstnanosti u osob ve věku nad 15 let byl pomalejší (o 0,9 p. b.) a vedl k ročnímu průměru 58,5 %.

4.3. Nezaměstnanost

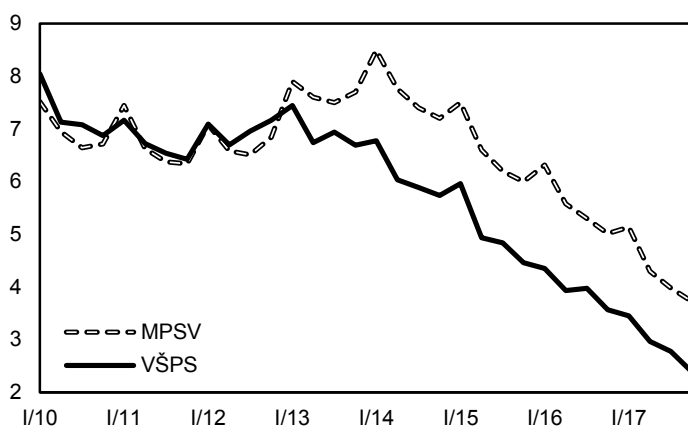
Počet nezaměstnaných podle VŠPS v souvislosti s opět zesilujícím ekonomickým růstem a s tím spojenou nabídkou volných pracovních míst klesl v průměru o 56 tisíc na 155 tisíc.

Míra nezaměstnanosti ve věku 15–64 let meziročně klesla o 1,1 p. b. na 2,9 % (nejnižší roční hodnota v historii měření od roku 1993). Na trhu práce se projevuje bezprecedentní nedostatek pracovníků, který firmy identifikují jako hlavní bariéru pro další růst a rozvoj.

Průměrný počet nezaměstnaných registrovaných na úřadech práce v meziročním srovnání klesal výrazněji než u VŠPS - v průměru za rok o 88 tisíc na 318 tisíc. Rozdíl v úrovni nezaměstnanosti dle těchto statistik vyplývá z toho, že řada registrovaných uchazečů o práci je zapojená v různých formách aktivní politiky zaměstnanosti, zatímco dle VŠPS jsou považováni za zaměstnané, a též z toho, že mohou vykonávat tzv. nekolidující pracovní aktivitu. Dalším aspektem je, že osoby zatížené exekucemi či v osobním bankrotu nemají důvod „oficiálně“ pracovat, zůstávají jako registrovaní na úřadech práce a mohou působit v šedé ekonomice.

Následující graf nicméně dokládá, že základní tendence vývoje nezaměstnanosti dle obou používaných statistik nebyly v průběhu roku 2017 zásadně rozdílné (oboje 15-64 let), sblížení úrovní však vlivem výše zmíněných institucionálních aspektů nebylo příliš výrazné.

Graf č. 7: Míra nezaměstnanosti VŠPS a podíl nezaměstnaných na populaci MPSV

Pramen: ČSÚ, MPSV, v %, průměr čtvrtletí

Toky v registrované nezaměstnanosti reflektují ekonomický cyklus, když v období konjunktury zpravidla klesají. Jak počet osob nově evidovaných, tak umístěných či vyřazených z evidence se snižoval, přičemž příliv nově evidovaných byl znatelně nižší než odešlých z evidence. Při současné situaci na trhu práce lze předpokládat, že osoby mění zaměstnání bez větší časové prodlevy, tudíž se ani neregistrují na úřadech práce. Počet uchazečů umístěných prostřednictvím úřadů práce byl tak proti předchozímu roku opět nižší.

Z hlediska dosaženého vzdělání dlouhodobě převažují uchazeči se základním vzděláním a s výučním listem, což je ve shodě se strukturou volných pracovních míst. Nejvíce uchazečů je stále ve věkové skupině 55–59 let (v průměru 46 tis. osob), podíl uchazečů starších 50 let dosáhl k 31. 12. 2017 již 36,5 %. Tento vývoj lze přičítat kromě posouvání hranice odchodu do starobního důchodu též tomu, že mnohé volné pozice jsou fyzicky nevhodné pro osoby staršího věku. Podíl žen na registrovaných nezaměstnaných se v průměru mírně zvýšil (o 0,5 p. b. na 52,1 %).

Na příspěvek v nezaměstnanosti mělo nárok v průměru 87,1 tis. registrovaných uchazečů, což bylo o 9,5 tis. osob méně než v předchozím roce. Jejich podíl se však zvýšil o 3,3 p. b. na 27,4 %. Tento nárůst lze přičítat kromě cyklicky vysvětlitelného rostoucího podílu krátkodobě nezaměstnaných též přibývání osob nad 50 let s nárokem na delší dobu pobírání příspěvku (proti 5 měsícům u osob do 50 let uchazeči mezi 50-55 lety mohou pobírat

8 měsíců a starší 11 měsíců). Nadále se snižoval počet dlouhodobě nezaměstnaných osob a na konci roku klesl pod 100 tisíc (nejméně za posledních 15 let).

4.4. Mzdy

Situace na trhu práce významně přispěla k silnému růstu mezd. Průměrná nominální hrubá mzda v národním hospodářství dosáhla 29 504 Kč, což představuje meziroční růst o 7,0 %. Průměrná reálná mzda vzrostla o 4,5 %.

Na vyšší růst mezd působil dynamicky rostoucí počet volných pracovních míst při nedostatku pracovníků s vhodnou kvalifikací. Kromě nesouladu mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce byl nárůst výdělků podpořen zvýšením minimální mzdy na 11 000 Kč a zaručené mzdy, stejně jako nárůsty platů v sektoru vládních institucí.

Z regionálního hlediska rostla průměrná mzda nejrychleji v Karlovarském kraji (o 8,5 %), nejpomaleji v Praze (o 5,7 %). Nárůsty výdělků byly patrné zejména v hůře placených profesích. Ubytování, stravování a pohostinství zaznamenalo růst 11,9 % na 17 509 Kč, nadále však zůstává nejhůře placeným odvětvím. Žádné odvětví české ekonomiky nevykázalo meziroční pokles průměrné mzdy, která nejpomaleji rostla v peněžnictví a pojišťovnictví (o 3,6 %). V makroekonomicky významném odvětví zpracovatelského průmyslu vzrostly mzdy v průměru o 7,2 % na 29 525 Kč.

Tabulka č. 8: Průměrná a minimální mzda³

			2015	2016	2017				
					rok	1Q	2Q	3Q	4Q
Průměrná mzda	nominální	mzr. %	3,2	3,7	7,0	5,4	7,6	6,8	8,0
Průměrná mzda	reálná	mzr. %	2,9	3,0	4,4	2,9	5,3	4,2	5,3
Medián mezd		mzr. %	2,9	5,0	7,4	5,3	8,2	7,2	8,9
Minimální mzda		mzr. %	8,2	7,6	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1

Pramen: ČSÚ, předběžné údaje

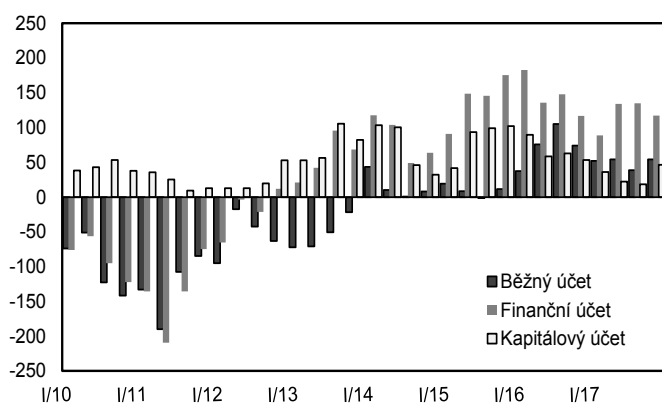
Mediánová mzda vzrostla o 7,4 % a mírně tedy předčila nárůst průměrné nominální mzdy. I když mediánová mzda u mužů byla o 4,8 tisíce Kč vyšší než u žen, genderová mzdová diference se mírně snížila. Mediánová mzda žen činila 82,4 % mediánu mužů oproti 81,8 % v roce 2016.

5. Platební bilance

Na běžném účtu platební bilance byl v roce 2017 vykázán přebytek ve výši 54 mld. Kč. V přebytku skončila bilance zboží a bilance služeb, naopak deficitní byla bilance prvotních důchodů a bilance druhotných důchodů. Na kapitálovém účtu byl vykázán přebytek 46 mld. Kč. Čistý odliv zdrojů do zahraničí na finančním účtu dosáhl 117 mld. Kč.

³ Tabulka neobsahuje členění mezd na podnikatelskou a nepodnikatelskou sféru, jehož publikaci ČSÚ ukončil v roce 2016.

Graf č. 8: Platební bilance

Pramen: ČNB, propočty MF, roční klouzavé úhrny, mld. Kč

5.1. Běžný účet

Běžný účet skončil v roce 2017 v přebytku ve výši 54 mld. Kč, v porovnání s rokem 2016 došlo k poklesu kladného salda o 20 mld. Kč. Na meziročně nižším přebytku běžného účtu se s výjimkou bilance služeb podílely všechny hlavní položky.

Tabulka č. 9: Běžný účet v % HDP

	2015	2016	2017				
			rok	1Q	2Q	3Q	4Q
Běžný účet	0,2	1,6	1,1	1,1	1,1	0,8	1,1
bilance zboží	4,1	5,1	4,8	5,2	5,0	4,9	4,8
bilance služeb	1,7	2,3	2,4	2,3	2,4	2,4	2,4
prvotní důchody	-5,5	-5,3	-5,2	-5,4	-5,2	-5,3	-5,2
druhotné důchody	0,0	-0,6	-1,0	-1,0	-1,1	-1,2	-1,0

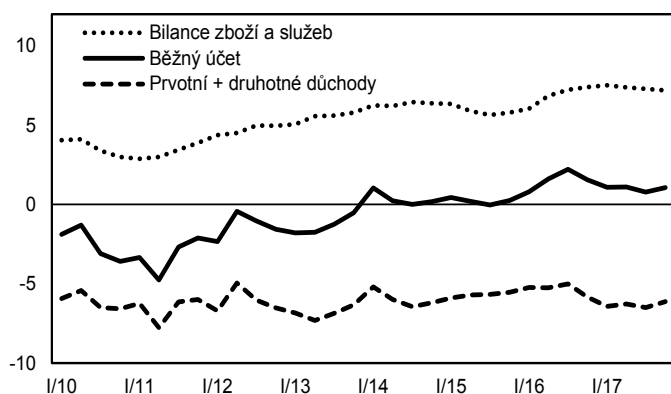
Pramen: ČNB, propočty MF, na bázi ročních klouzavých úhrnů, rozdily jsou dané zaokrouhlením

Přebytek zahraničního obchodu se zbožím⁴ se vlivem silné domácí poptávky po dovozech (zejména po zboží investičního charakteru) meziročně snížil o 5 mld. Kč na 241 mld. Kč. Bilance služeb se naproti tomu meziročně zlepšila o 14 mld. Kč na 122 mld. Kč, a to vlivem rostoucích příjmů ze zpracování zboží v tuzemsku pro zahraniční odběratele, zlepšením bilance dopravy a telekomunikačních služeb.

Bilance prvotních důchodů, která je vedle výkonové bilance rozhodující pro výsledné saldo běžného účtu, se zhoršila nárůstem deficitu o 9 mld. Kč na 261 mld. Kč. Růst ziskovosti firem v zahraničním vlastnictví stál za vyšším odlivem investičních výnosů v podobě vyplácených dividend a reinvestovaného zisku z přímých investic v ČR. Zhoršení bilance prvotních důchodů pak korigoval rostoucí přebytek bilance náhrad zaměstnancům. Bilance druhotných důchodů se meziročně zhoršila o 21 mld. Kč a vykazovala deficit 48 mld. Kč. Výsledek ovlivnila především bilance čistých příjmů z rozpočtu EU.

⁴ V cenách FOB v metodice platební bilance.

Graf č. 9: Poměr běžného účtu a jeho složek k HDP

Pramen: ČNB, propočty MF, v % na bázi ročního klouzavého úhrnu

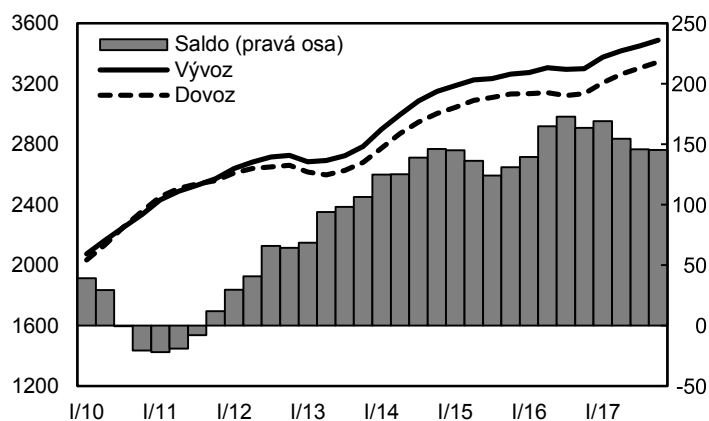
5.1.1. Obchodní bilance podle ČSÚ (v metodice národního pojetí⁵)

Zahraniční obchod se zbožím dosáhl v roce 2017 mírně horšího výsledku než v roce 2016, přesto jde o třetí nejvyšší přebytek v historii České republiky. Nominální objem vývozu se meziročně zvýšil o 5,8 %, což bylo o 4,7 p. b. vyšší tempo růstu ve srovnání s rokem 2016. Hodnota dovozu vzrostla o 6,6 %, meziročně došlo k výraznému zrychlení dynamiky růstu o 6,5 p. b. Vývoz i dovoz tak nenavázaly na tendenci ke zpomalování růstu z let 2015 a 2016. Svou roli sehrálo na straně vývozu zrychlení dynamiky zahraniční poptávky u hlavních obchodních partnerů a obecné oživení světového obchodu v souvislosti s vyšší poptávkou ve Spojených státech a Číně.

Na druhé straně rostoucí konečná spotřeba domácností podpořená růstem mezd a platů, vyšší ceny energetických surovin spolu se silnou aktivitou v průmyslu vedly v roce 2017 k rychlejšímu růstu dovozu ve srovnání s vývozem, a to zejména v důsledku růstu investic s vysokou dovozní náročností.

Cena ropy v dolarovém vyjádření vzrostla v průměru o 24 %, v korunách pak o 19 %. Současně rostly ceny neropných surovin a materiálů. Tím bylo ovlivněno nejen výsledné saldo, ale i směnné relace, které za rok 2017 dosáhly 99,0 %.

Graf č. 10: Obchodní bilance v národním pojetí

Pramen: ČSÚ, propočty MF, roční klouzavé úhrny, mld. Kč

⁵ Dodací podmínka vývozu FOB (Free on Board), kdy prodávající dodává zboží na místo určení, dovozu CIF (Cost, Insurance and Freight), kdy prodávající dodává zboží také na místo určení, ale je povinen navíc hradit náklady pojištění a přepravné spojení s dodávkou.

Za rok 2017 vzrostl obrat českého zahraničního obchodu podle předběžných údajů ČSÚ o 6,2 % a dosáhl hodnoty 6833 mld. Kč, tj. o 398 mld. Kč meziročně více. Přebytek obchodní bilance se vlivem vyšší dynamiky dovozu meziročně snížil o 18 mld. Kč na 145 mld. Kč.

Objem vývozu se u většiny komoditních tříd zvyšoval. Podle standardní klasifikace zahraničního obchodu byl z hlediska váhy nejvýznamnější růst vývozu strojů a přepravních zařízení, které tvoří více než polovinu českého vývozu. V jejím rámci byl nejúspěšnější vývoz dopravních prostředků (motorových vozidel), jejichž podíl na celkovém vývozu neustále roste a v roce 2017 tvořil již 28,5 % (meziročně vyšší o 0,5 p. b.). Nadprůměrně rostl vývoz průmyslového spotřebního zboží i objemově méně významných surovin a chemikálií.

Silná poptávka po zboží investičního charakteru se projevila ve výrazném růstu dovozu strojírenské produkce, která představuje dvě pětiny celkového dovozu. Výsledky této komoditní třídy ovlivnily především meziročně vyšší dovozy motorových vozidel o 7,9 % a strojních zařízení o 4,6 %. Rostoucí investiční aktivita se rovněž promítla do růstu dovozů surovin a polotovarů. Zvyšující se domácí soukromá spotřeba pak vyvolala vyšší dovozy průmyslového spotřebního zboží. V souvislosti s růstem cen ropy byl významně vyšší nominální objem dovozu nerostných paliv.

Tabulka č. 10: Komoditní struktura vývozu a dovozu

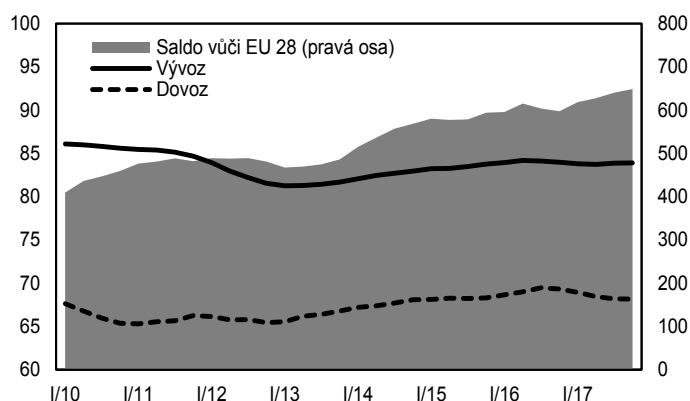
Třídy SITC	Vývoz			Dovoz			Změna salda mld. Kč
	Růst v %	Podíl v %		Růst v %	Podíl v %		
	2017/2016	2016	2017	2017/2016	2016	2017	
Celkem	5,8	100,0	100,0	6,6	100,0	100,0	-18,4
Potraviny a živá zvířata	-1,9	4,2	3,9	1,4	5,5	5,3	-5,0
Nápoje a tabák	2,6	0,5	0,5	4,7	0,8	0,8	-0,7
Surové materiály (vyjma paliv)	14,8	2,4	2,6	9,9	2,4	2,4	4,5
Nerostná paliva a maziva	1,0	2,3	2,2	18,7	5,6	6,2	-31,9
Živočišné a rostlinné oleje	-31,0	0,4	0,2	-27,4	0,3	0,2	-1,0
Chemikálie	8,1	6,4	6,6	3,6	12,0	11,7	3,8
Tržní výrobky (polotovary)	3,4	18,0	17,6	7,8	18,7	18,9	-25,6
Stroje a přepravní zařízení	7,0	53,9	54,5	6,1	42,6	42,4	44,0
Průmyslové výrobky	5,1	11,7	11,6	6,9	11,7	11,8	-6,0
Komodity jinde nezařazené	18,5	0,3	0,3	22,2	0,3	0,3	-0,4

Pramen: ČSÚ, propočty MF

Positivně na celkové saldo zahraničního obchodu působilo zejména zlepšení přebytku strojů a přepravních zařízení. Zhoršení sald v komoditních třídách nerostných paliv a polotovarů však bylo větší a celkově vyústilo v meziročně nižší přebytek. Změny sald ostatních tříd byly spíše marginální.

I přes silnější domácí poptávku našich hlavních obchodních partnerů podíl EU na českém vývozu v roce 2017 stagnoval. Ten meziročně dosáhl 83,9 % (pokles o 0,1 p. b.). Největší podíl na našem celkovém vývozu má s 32,2 % tradičně Německo. Druhým nejdůležitějším partnerem pro český export zůstává Slovensko (9,0 %), následovaném Polskem (6,4 %) a zeměmi, jejichž podíl na českém exportu se pohybuje v rozmezí od 4,4 do 5,1 % – Rakousko, Spojené království a Francie. Největší meziroční pokles podílu na českém vývozu byl zaznamenán u Slovenska (o 0,7 p. b.), největší růst ze sledovaných zemí naopak u Nizozemska, Polska a Rakouska (o 0,2 p. b.). Ze zemí mimo EU podíl na českém vývozu do Ruska a Číny vzrostl shodně o 0,1 p. b. na 2,0 %, resp. 1,2 %. Podíl vývozu do Spojených států amerických se meziročně nezměnil (2,2 %). Podíl těchto deseti zemí představoval 69,7 % českého vývozu.

Graf č. 11: Podíl zemí EU na zahraničním obchodě ČR

Pramen: ČSÚ, propočty MF, roční klouzavé úhrny, v %, saldo v mld. Kč

Podíl zemí EU na českém dovozu se meziročně snížil o 1,2 p. b. na 68,1 %. Hlavním dovozním partnerem bylo i nadále Německo s podílem na českém dovozu 27,0 % (pokles podílu o 0,4 p. b.). Druhým největším dovozním partnerem zůstala Čína s podílem 9,8 % (pokles o 0,2 p. b.), následovaná Polskem s podílem 8,3 % (pokles o 0,5 p. b.). Podíl Slovenska činil 5,4 %, Francie a Rakousko se podílely 3,3 %, resp. 3,1 %. Podíl dovozu z Ruska se zvýšil o 0,7 p. b. na 3,4 %, což bylo dáno především růstem cen a tedy i hodnoty dovozu ropy a zemního plynu. Podíl Spojených států na dovozu vzrostl o 0,2 p. b. na 2,5 %. Výše jmenované země představují 62,9 % českého dovozu.

Kladné saldo se zeměmi EU se meziročně zvýšilo o 51 mld. Kč na téměř 649 mld. Kč. Deficit s Čínou se meziročně zvýšil o 8 mld. Kč na 287 mld. Kč, schodek obchodní bilance s Ruskem vzrostl o 25 mld. Kč na 46 mld. Kč vlivem již zmíněných cen nerostných surovin.

5.2. Kapitálový účet

Kapitálový účet skončil v roce 2017 přebytkem 46 mld. Kč, meziročně nižším o 8 mld. Kč. Tento vývoj souvisel se zhoršením salda bilance těch příjmů a výdajů ve vztahu k rozpočtu EU, které jsou na tomto účtu vykazovány.

5.3. Finanční účet

Na finančním účtu byl v roce 2017 stejně jako v roce 2016 vykázán čistý odliv finančních zdrojů (čisté půjčky do zahraničí) ve výši 117 mld. Kč, což představovalo 2,3 % HDP proti 2,4 % v roce 2016.

Čistý příliv přímých zahraničních investic dosáhl 135 mld. Kč. Čeští rezidenti investovali v zahraničí 81 mld. Kč, příliv zahraničního investičního kapitálu do ČR se zvýšil o 217 mld. Kč. Hlavní položku v přímých zahraničních investicích představovaly reinvestované zisky, které se na přílivu podílely ze 79 %. Spekulace na posilování kurzu koruny po ukončení kurzového závazku vedly k čistému přílivu portfoliových investic (zejména nákup státních korunových dluhopisů) ve výši 268 mld. Kč a ostatních investic ve výši 712 mld. Kč (růst vkladů ze zahraničí v bankovním sektoru). To se odrazilo v toku rezervních aktiv ČNB, které vlivem devizových intervencí a transakcí pro klienty ČNB dosáhly 1 246 mld. Kč.

5.4. Devizové rezervy

Stav devizových rezerv ČNB se meziročně zvýšil o 953 mld. Kč (téměř o polovinu) a k 31. prosinci 2017 dosáhl 3151 mld. Kč, tj. 123 mld. EUR. To odpovídá zhruba 62 % HDP.

6. Měnový vývoj a finanční trh

6.1. Měnové agregáty, vklady a úvěry

6.1.1. Měnové agregáty (pasiva)

Peněžní zásoba (M2) se v průměru zvýšila o 9,5 %, což představovalo mírné zrychlení oproti roku 2016, růst vysoce likvidních peněz (M1) nepatrně zpomalil na 12,0 %. Preference likvidity (poměr M1/M2) pokračovala v dlouhodobě růstovém trendu, k 31. 12. se zvýšila meziročně o 1,3 p. b. na 91,1 %.

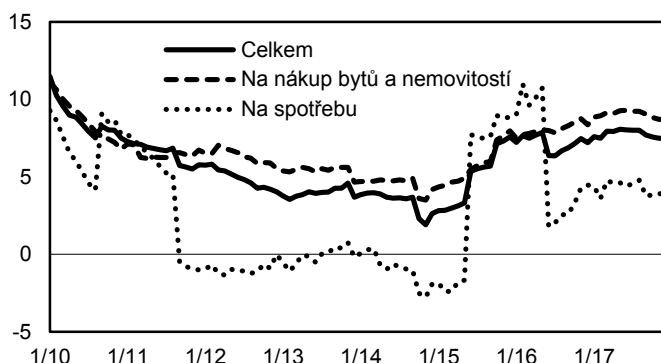
Celkový růst vkladů v roce 2017 dosáhl 8,5 %. Vklady domácností se meziročně zvýšily o 8,6 %, vklady podniků o 8,4 %. Silný růst vkladů domácností lze dávat do souvislosti s jejich adekvátní finanční situací a zvyšováním disponibilního příjmu.

6.1.2. Úvěry (aktiva)

Úvěry poskytnuté podnikům a domácnostem rostly v roce 2017 mírně nižším tempem než v předcházejícím roce (6,6 % oproti 7,0 %).

Meziroční růst úvěrů domácnostem zrychlil ze 7,2 % na 7,8 %. Dlouhodobě je determinován úvěry na byty a nemovitosti, které vzrostly o 9,0 % (na celkových úvěrech se podílejí cca 75 %). I když lze předpokládat, že zde došlo vlivem relativně konzervativního chování spotřebitelů k určitému vyčerpání růstového potenciálu, v souvislosti s velmi silným růstem nabídkových cen bytů narůstá riziko přehřátí realitního trhu zejména v metropolitních regionech. Úvěry na spotřebu vzrostly o 4,3 %, mírné zvýšení růstu (4,2 %) bylo zaznamenáno i u tzv. úvěrů ostatních, kam patří zejména úvěry živnostníkům.

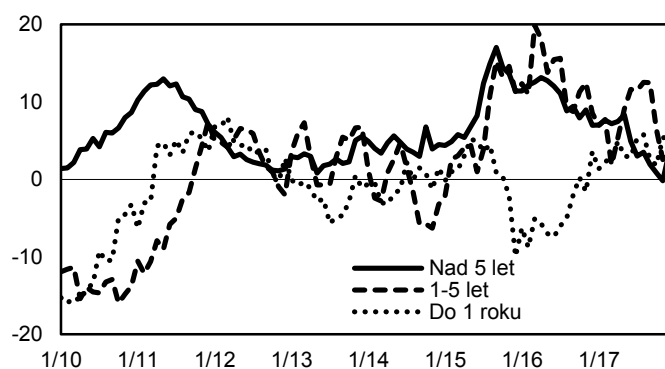
Graf č. 12: Úvěry domácnostem

Pramen: ČNB, meziroční změna v %

Růst úvěrů podnikům v roce 2017 mírně zpomalil na 4,9 % proti 6,7 % v roce 2016. Tento růst byl tažen cizoměnovými úvěry, což souviselo s očekáváním posilování české koruny po ukončení kurzového závazku ČNB. Krátkodobé úvěry do 1 roku zaznamenaly růst o 3,6 %, úvěry se splatností 1 až 5 let se zvýšily o 7,7 %, dlouhodobé úvěry nad 5 let, které mají nejvyšší váhu (55 %), vzrostly o 4,6 %.

Graf č. 13: Úvěry nefinančním podnikům

Pramen: ČNB, meziroční změna v %

Vývoj úvěrů v selhání⁶ odpovídal v roce 2017 pokračujícímu zlepšování makroekonomického klimatu. U domácností i nefinančních podniků se jejich podíl na celkových úvěrech znatelně snížil. V prosinci 2017 dosáhl podíl pohledávek se selháním na celkových úvěrech domácností 2,5 % (proti 3,2 % v prosinci 2016), tedy hodnoty srovnatelné s obdobím minulé konjunktury. U nefinančních podniků se tento podíl snížil na 4,2 % (proti 5,2 % v prosinci 2016). Absolutní objem úvěrů se selháním domácností a nefinančních podniků v prosinci 2017 dosáhl 81,3 mld. Kč, což bylo o 14,4 mld. Kč meziročně méně.

Celkový poměr úvěrů a vkladů domácností a nefinančních podniků se v souvislosti s rychlejším růstem vkladů než úvěrů mírně snížil. V prosinci 2017 dosáhl 75,3 %, což znamenalo meziroční pokles o 0,4 p. b.

ČNB během roku dvakrát provedla zátěžové testy bankovního sektoru, které znovu potvrdily jeho adekvátní odolnost vůči případným negativním šokům.

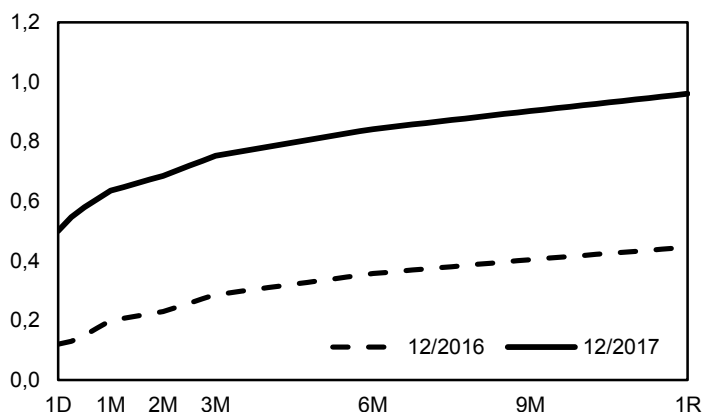
6.2. Úrokové sazby

Primární úrokové sazby v souvislosti se zvyšujícími se inflačními tlaky začaly pomalu růst. Americký Fed postupně zvyšoval úrokové pásmo na rozmezí 1,25 – 1,50 %, hlavní refinanční sazba ECB nicméně setrvala na 0,00 % (stále pokračuje kvantitativní uvolňování). ČNB počátkem dubna ukončila režim užití kurzu jako dalšího nástroje měnové politiky, celkový objem devizových intervencí dosáhl 75,9 mld. EUR. Poté do konce roku dvakrát zvýšila primární úrokové sazby (repo sazbu na 0,5 %).

3M sazba PRIBOR se v roce 2017 v souvislosti s vývojem měnově politických sazeb zvýšila o 0,5 p. b. na 0,8 %, výnosová křivka se tak v celém průběhu znatelně posunula směrem vzhůru.

⁶ Pohledávky se selháním dle vyhlášky ČNB č. 123/2007 Sb., jsou ty, jejichž platba jistiny nebo úroku je opožděna o 90 dní a více.

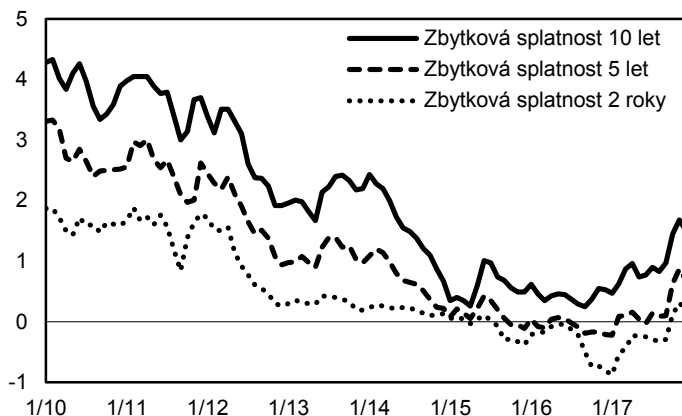
Graf č. 14: Krátkodobá peněžní výnosová křivka

Pramen: ČNB, % p. a.

Vývoj klientských úrokových sazeb během roku 2017 na zvýšení primárních sazeb nereagoval. Mírný nárůst byl zaznamenán pouze u úrokových sazeb u nových úvěrů nefinančním podnikům. Celkově klientské úrokové sazby dále klesaly na rozdíl od sazeb mezibankovních, které naopak konzistentně se zvyšováním primárních sazeb ČNB rostly. V prosinci 2017 dosáhly průměrné úrokové sazby z celkových stavů úvěrů nefinančním podnikům 2,7 % (proti 2,5 % v prosinci 2016), sazby z celkových úvěrů domácnostem 3,9 % (proti 4,4 %). Mírný pokles byl zaznamenán i u úrokových sazeb z celkových vkladů – sazby z celkových vkladů nefinančních podniků v prosinci 2017 dosáhly 0,0 % (proti 0,1 % v prosinci 2016), sazby z vkladů domácností 0,3 % (proti 0,4 % v prosinci 2016). Rozpětí mezibankovních úrokových sazeb (měřeno 1R sazbou PRIBOR) a klientských úrokových sazeb u úvěrů se tím pádem dosti výrazně snížilo, u vkladů mírně zvýšilo.

Graf č. 15: Výnosy státních dluhopisů

Pramen: ČNB, % p. a.

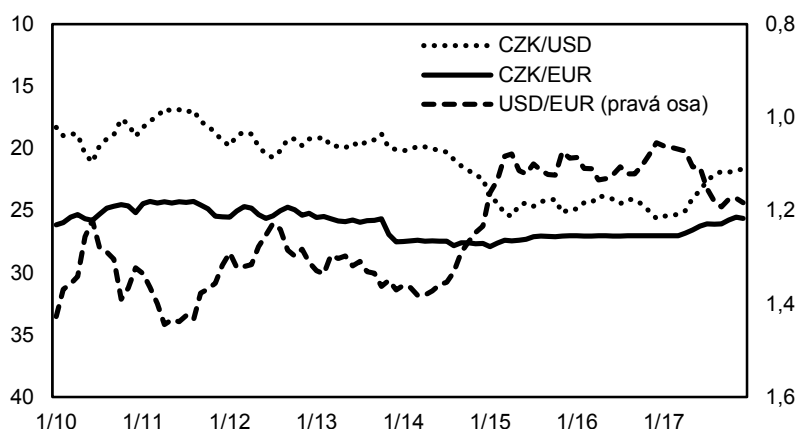
V průběhu roku 2017 se na dluhopisovém trhu postupně zvyšovaly výnosy českých státních dluhopisů. Výnosy státních dluhopisů s průměrnou zbytkovou splatností 2 roky v závěru roku opustily po dosti dlouhé době záporné hodnoty, se zbytkovou splatností 5 a 10 též poměrně výrazně vzrostly (v historickém kontextu jsou však stále velmi nízké). Rozpětí mezi českými a německými konvergenčními dluhopisy (zbytková splatnost 10 let) se zvýšilo z 28 b. b. v prosinci 2016 na 120 b. b. v prosinci 2017. Tento vývoj byl determinován nejen zvyšováním primárních sazeb a rostoucími inflačními tlaky, ale také silnou zahraniční poptávkou po českých dluhopisech před ukončením režimu devizových intervencí ČNB.

Akciový trh v roce 2017 nezaznamenal významnější výkyvy. Index PX na BCPP osciloval mezi 920 a 1090 body. Na konci roku 2017 dosáhl 1078 bodů, což bylo meziročně o 17,0 % více, průměrná hodnota indexu PX byla o 14,3 % vyšší než v roce předešlém.

6.3. Měnové kurzy

Měnový kurz koruny vůči euru po ukončení devizových intervencí na počátku dubna začal pozvolna posilovat až na hodnoty kolem 25,5 CZK/EUR v závěru roku. Za celý rok koruna proti euru meziročně posílila v průměru o 2,7 %.

Graf č. 16: Nominální měnový kurz CZK vůči USD a EUR

Pramen: ČNB

Koruna k dolaru v průměru za celý rok 2017 posílila o 4,5 % na 23,39 CZK/USD, což bylo odrazem kontinuálního oslabování dolaru z 1,05 USD/EUR na počátku roku až na 1,20 USD/EUR v jeho závěru. Faktor lepšího makroekonomického vývoje v eurozóně proti očekávání převážil nad rostoucím kladným spreadem sazeb Fedu vůči sazbám ECB.

7. Srovnání makroekonomického rámce státního rozpočtu na rok 2017 se současnými daty

Srovnání klíčových ukazatelů přináší níže uvedená tabulka.

Tabulka č. 11: Makroekonomický rámec státního rozpočtu pro rok 2017 vs. současný stav

		Makroekonomický rámec SR 2017 (červenec 2016)				Skutečnost (březen 2018)				Diference v p.b.			
		2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Hrubý domácí produkt	růst v %, s.c.	2,7	4,5	2,2	2,4	2,7	5,3	2,6	4,4	0,0	0,8	0,4	2,0
Hrubý domácí produkt	růst v %, b.c.	5,3	5,6	2,8	3,5	5,3	6,5	3,9	5,9	-0,1	0,9	1,1	2,4
Průměrná míra inflace	%	0,4	0,3	0,5	1,2	0,4	0,3	0,7	2,5	-	-	0,2	1,3
Zaměstnanost (VŠPS)	růst v %	0,8	1,4	1,6	0,1	0,8	1,4	1,9	1,6	-	-	0,3	1,5
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	průměr v %	6,1	5,1	4,1	4,0	6,2	5,1	4,0	2,9	-	-	-0,1	-1,1
Objem mezd a platů (domácí koncept)	růst v %, b.c.	3,6	4,4	5,3	4,9	3,6	4,8	5,8	8,3	0,0	0,4	0,5	3,4
Podíl běžného účtu na HDP	%	0,2	0,9	1,5	1,2	0,2	0,2	1,6	1,1	0,0	-0,7	0,1	-0,1

Pramen: ČSÚ, ČNB, MF, propočet MF

Při hodnocení uvedených odchylek je třeba mít na paměti skutečnost, že data z národních účtů jsou průběžně upravována ať již v rovině běžných či pravidelných revizí v důsledku zpřesněných informačních zdrojů, tak z důvodu mimořádných revizí, které plynou ze změn v metodice národních účtů. To se neprojevuje pouze na původních datech národních účtů, ale také v poměrových ukazatelích, které některá data z národních účtů používají. Z pohledu výše uvedené tabulky se jedná o poměr salda BÚ k HDP.

Makroekonomická predikce není proces, který by byl nezávislý na datové základně, která je v daném okamžiku k dispozici. Pokud by tomu tak nebylo, vykazovala by taková predikce znaky náhodné procházky. Z uvedených faktů potom plyne, že ex post uvedené odchylky nelze exaktně rozložit na část, která plyne ze samotné revize datové základny a část, která by byla dána chybou v predikci jako takové. To je dáno tím, že ex post není možné spekulovat o tom, jaká predikce by byla učiněna v konkrétním minulém období, pokud by v tomto období byla známa v současnosti platná datová základna.

Skutečný růst reálného HDP v roce 2017 dosáhl výrazně vyšší hodnoty, než se kterou počítal Makroekonomický rámec státního rozpočtu. Bylo tomu tak jednak díky strmějšímu průběhu konjunktury zahraničních ekonomik, která se projevila přímo ve vyšším příspěvku čistého vývozu a zprostředkovaně v prudším oživení investiční aktivity, produkce a zaměstnanosti. Dalším souvisejícím faktorem odchylky skutečnosti od predikce bylo výrazné zrychlení spotřeby domácností v důsledku rekordně vysoké důvěry spotřebitelů. Predikce spotřeby sektoru vládních institucí byla přesná.

Silnější než predikovaný ekonomický růst se projevil také v ostatních ekonomických proměnných. Důsledkem tak byla nižší míra nezaměstnanosti při vyšší mzdové dynamice, což se projevilo také v nárůstu inflace.

II. Veřejné rozpočty

V této části materiál prezentuje údaje za veřejné rozpočty v mezinárodním statistickém standardu Government Finance Statistics 2014 (dále „GFS 2014“), a příslušná data prezentovaná na hotovostním principu proto nemusí být ve srovnání s ostatními sešity Státního závěrečného účtu vždy shodná. Za hlavní, nikoliv však jediný rozdíl lze považovat vyloučení finančních operací v metodice GFS 2014 oproti národní metodice používané v jiných částech Státního závěrečného účtu. Např. půjčky či splátky půjček představují pouhou přeměnu jednoho finančního aktiva na druhé s nulovým dopadem na čisté jmění. Pojetí veřejných rozpočtů, na rozdíl od operací sektoru vládních institucí v aktuální metodice ESA 2010, používané pro hodnocení fiskální disciplíny členských států EU, představuje zachycení příjmů, výdajů a financování salda hospodaření na hotovostní bázi. Údaje za veřejné rozpočty slouží pro hodnocení rozpočtové politiky se zaměřením na informace o jejich likviditě. Institucionální vymezení veřejných rozpočtů je užší, než jaké odpovídá plnému pokrytí sektoru vládních institucí podle metodiky ESA 2010.

V roce 2017 veřejné rozpočty meziročně snížily přebytek o 17,2 mld. Kč na **60,6 mld. Kč**, tj. na **1,2 % HDP**, což bylo dáno především zhoršením ukazatele čistého pořízení nefinančních aktiv o 21,7 mld. Kč. Na druhou stranu se podařilo vybrat o 94,1 mld. Kč více příjmů z provozní činnosti než v roce 2016 a současně vynaložit o 89,7 mld. Kč více výdajů na provozní činnost než v roce 2016.

Ve srovnání se schválenou rozpočtovou dokumentací pro rok 2017 bylo saldo veřejných rozpočtů o 109,7 mld. Kč lepší (rozpočtován deficit 49,1 mld. Kč). K tomu přispělo hospodaření všech jejich složek, byť např. státní fondy minimálně. Hospodaření státního rozpočtu dosáhlo deficitu 6,6 mld. Kč (rozpočtován deficit 59,5 mld. Kč), po zohlednění operací Národního fondu a privatizačních prostředků bylo dosaženo přebytku 18,3 mld. Kč (rozpočtován deficit 70,5 mld. Kč). Zdravotní pojišťovny ve svém souhrnu dosáhly přebytku ve výši 9,5 mld. Kč (rozpočtována vyrovnaná bilance) a územní samosprávné celky dokonce přebytku 33,2 mld. Kč (rozpočtován přebytek 22,1 mld. Kč). Mimorozpočtové, resp. státní fondy zaznamenaly snížení deficitu z rozpočtované výše 0,6 mld. Kč na 0,4 mld. Kč, a to zejména díky Státnímu fondu dopravní infrastruktury; naopak horší výsledek zaznamenalo hospodaření Státního zemědělského intervenčního fondu. Výsledky hospodaření veřejných rozpočtů v letech 2014-2017 jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 12: Vývoj salda veřejných rozpočtů v mld. Kč a % HDP

		2014	2015	2016	2017 <i>předběžná skutečnost</i>
SALDO	(mld. Kč)	-75,0	-32,4	77,9	60,6
SALDO	(% HDP)	-1,7	-0,7	1,6	1,2

Pramen: MF

1. Příjmy veřejných rozpočtů

Ve srovnání s původními předpoklady byly příjmy z provozní činnosti vyšší o 85,3 mld. Kč, přičemž na růstu se podílejí téměř všechny příjmové položky. Daňová kvóta včetně pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění se oproti původním předpokladům nezměnila, meziročně se zvýšila o 0,6 p. b. na 32,6 % HDP.

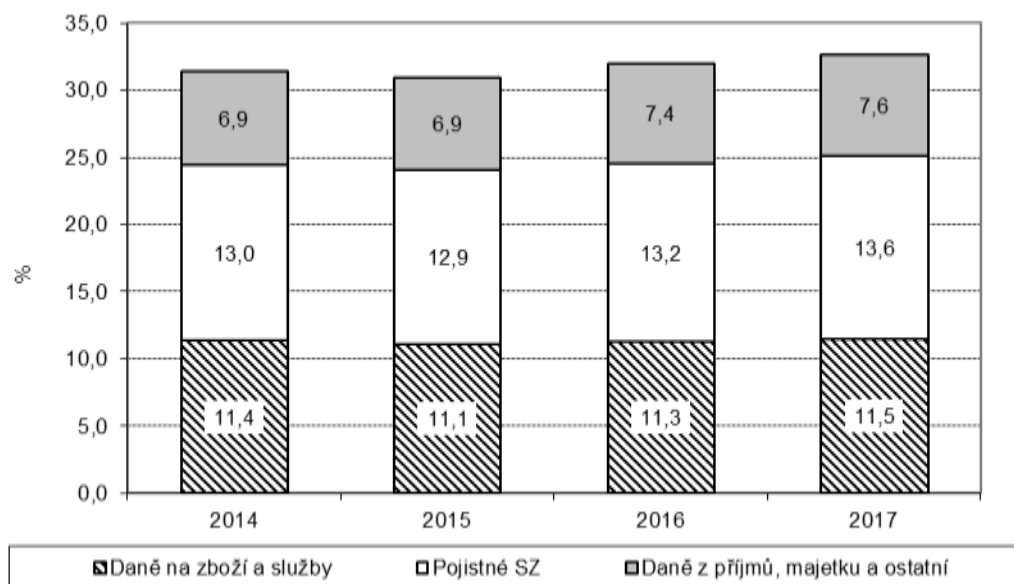
Celkové daňové příjmy včetně pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění byly ve srovnání s předpoklady v návrhu státního rozpočtu na rok 2017 vyšší

o 64,8 mld. Kč. Meziročně vzrostly o 7,9 %, přičemž tato dynamika byla ještě o 0,6 p. b. vyšší než v roce 2016. V rámci jednotlivých položek daní jako takových došlo oproti rozpočtované výši u všech ke zvýšení inkasa.

Objem příspěvků na sociální a veřejné zdravotní pojištění meziročně opět vzrostl, tentokrát o 8,6 %; oproti původním předpokladům se zvýšil o 30,2 mld. Kč. Pozitivně se zde promítlo navyšování mezd a platů napříč celou ekonomikou a ve srovnání s původními předpoklady i lepší vývoj na trhu práce. Tyto faktory se taktéž promítly do meziročního růstu inkasa daně z příjmů fyzických osob o 11,9 %. Také výběr daně z příjmů právnických osob meziročně opět vzrostl (v roce 2017 o 3,3 %), ale ani po 9 letech stále ještě nedosahuje předkrizové hladiny roku 2008. Za rok 2017 se nachází na cca 94,5 % úrovně roku 2008. Inkaso daně z přidané hodnoty meziročně také vzrostlo, a to o 9,7 %.

Z následujícího grafu je patrné, že struktura daňových příjmů včetně pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění se v čase příliš nemění.

Graf č. 17: Podíl výnosu daní na HDP v %

Pramen: MF

U nedaňových příjmů došlo meziročně zejména díky dotacím od mezinárodních organizací (zejména kapitálových z EU) k propadu o 11,2 %. Ve srovnání s původními předpoklady byl ale jejich objem vyšší o 20,6 mld. Kč. Dozníval tak výkyv plynoucí z přelomu mezi dvěma programovými obdobími. Pokud bychom abstrahovali od uvedených dotací, meziroční pokles nedaňových příjmů by se snížil na 0,4 %. Predikovatelnost některých příjmů tohoto charakteru je vzhledem k jejich podstatě velmi obtížná, jelikož se jedná o vratky transferů z minulých let, správní a soudní poplatky, pokuty jako sankční platby apod.

Tabulka č. 13: Vývoj příjmů veřejných rozpočtů v mld. Kč a % HDP

		Konsolidované veřejné rozpočty (mld. Kč)			Poměr k HDP (%)		
		2015	2016	2017 <i>předběžná skutečnost</i>	2015	2016	2017 <i>předběžná skutečnost</i>
1	PŘÍJMY Z PROVOZNÍ ČINNOSTI	1 733,4	1 766,7	1 860,8	37,7	37,0	36,8
11	Daně	825,6	895,0	961,8	18,0	18,8	19,0
111	Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů	308,6	343,9	370,1	6,7	7,2	7,3
1111	Placené fyzickými osobami	154,8	172,3	192,8	3,4	3,6	3,8
1112	Placené společnostmi a ostatními podniky	153,7	171,6	177,3	3,3	3,6	3,5
112	Daně z objemu mezd a z pracovní síly	0,0	0,0	0,0	-	-	-
113	Daně z majetku	5,9	10,3	10,8	0,1	0,2	0,2
114	Daně ze zboží a služeb	510,7	540,3	580,0	11,1	11,3	11,5
11411	Daň z přidané hodnoty	330,4	347,7	381,5	7,2	7,3	7,5
11414	Daně z finančních a kapitálových transakcí	11,2	12,9	12,6	0,2	0,3	0,2
1142	Spotřební daně	150,5	158,2	163,0	3,3	3,3	3,2
1144	Daně ze zvláštních služeb	8,4	10,8	12,5	0,2	0,2	0,2
1145	Daně z používání zboží, z povolení používat zboží a provozovat činnost	10,1	10,6	10,5	0,2	0,2	0,2
115	Daně z mezinárodního obchodu a transakcí	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
116	Ostatní daně	0,4	0,6	0,9	0,0	0,0	0,0
12	Sociální příspěvky	594,7	629,6	683,9	12,9	13,2	13,5
121	Příspěvky na sociální zabezpečení	579,1	613,2	666,1	12,6	12,8	13,2
1211	Příspěvky zaměstnanců	134,7	143,3	155,9	2,9	3,0	3,1
1212	Příspěvky zaměstnavatelů	402,1	425,3	462,8	8,7	8,9	9,2
1213	Příspěvky OSVČ nebo nezaměstnaných	41,1	43,3	46,1	0,9	0,9	0,9
122	Ostatní sociální příspěvky	15,5	16,4	17,8	0,3	0,3	0,4
13	Dotace	191,0	121,8	95,3	4,2	2,6	1,9
131	Od zahraničních vlád	0,3	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0
132	Od mezinárodních organizací	190,8	121,5	94,9	4,2	2,5	1,9
1321	Běžné	65,9	55,0	38,8	1,4	1,2	0,8
1322	Kapitálové	124,8	66,5	56,2	2,7	1,4	1,1
133	Od vládních institucí	0,0	0,0	0,0	-	-	-
14	Ostatní příjmy	122,1	120,3	119,8	2,7	2,5	2,4
141	Příjmy z vlastnictví	33,2	31,9	30,0	0,7	0,7	0,6
1411	Úroky	1,4	0,5	0,6	0,0	0,0	0,0
1412	Dividendy	21,7	22,6	21,3	0,5	0,5	0,4
1413	Čerpání z důchodů kvazispolečností	6,7	5,5	4,9	0,1	0,1	0,1
1415	Nájemné	3,3	3,3	3,2	0,1	0,1	0,1
142	Prodej zboží a služeb	51,7	52,7	55,2	1,1	1,1	1,1
1421	Prodej realizovaný na tržním principu	21,7	23,1	23,2	0,5	0,5	0,5
1422	Správní poplatky	29,3	28,9	31,3	0,6	0,6	0,6
143	Pokuty, penále a propadnutí	6,9	7,6	6,3	0,2	0,2	0,1
144	Transfery jinde nezařazené	30,3	28,1	28,3	0,7	0,6	0,6
1441	Běžné	29,5	27,4	27,6	0,6	0,6	0,5
1442	Kapitálové	0,8	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0
145	Pojistné, poplatky a plnění z neživ. pojištění a standardiz. záruč. programů	0,0	0,0	0,0	-	-	-

Pramen: MF

2. Výdaje veřejných rozpočtů

Celkové výdaje⁷ veřejných rozpočtů byly o 24,3 mld. Kč nižší, než byl původní předpoklad, z toho výdaje na provozní činnost byly nižší o 22,0 mld. Kč. Meziročně se objem celkových výdajů zvýšil o 111,3 mld. Kč, tj. o 6,6 %.

Ke zlepšení došlo u výdajů spojených s obsluhou dluhu veřejných rozpočtů. Úrokové výdaje se ve srovnání s rokem 2016 snížily o 1,3 mld. Kč, což odpovídá meziročnímu poklesu o 3,1 %. Ve srovnání s rozpočtovou dokumentací byly tyto výdaje dokonce o 6,7 mld. Kč nižší, což souvisí nejen s vývojem dluhu veřejných rozpočtů (viz dále), ale také se stále nízkými úrokovými sazbami, byť již ne v takové míře jako v předchozích letech.

Ve srovnání s původními předpoklady došlo k růstu výdajů na sociální dávky o 2,6 mld. Kč. O 22,4 mld. Kč vzrostly ve srovnání s rozpočtovou dokumentací pro rok 2017 běžné transfery

⁷ Celkové výdaje podle metodiky GFS 2014 odpovídají součtu výdajů na provozní činnost a čistého peněžního toku do nefinančních aktiv neboli rozdílu nákupů nefinančních aktiv a jejich prodejů.

(z toho cca 55 % veřejným a 45 % soukromým společnostem) a o 1,7 mld. Kč náhrady zaměstnancům.

Rozhodující část výdajů na provozní činnost tvoří běžné transfery a sociální dávky (celkem 69,3 % výdajů na provozní činnost stejně jako v roce 2016), které jsou realizovány především státním rozpočtem a zdravotními pojišťovnami. Jejich poměr na HDP se v roce 2017 snížil o 0,1 p. b. na 23,7 %. Největší část v nich představují mandatorní výdaje, k jejichž vyplacení je stát zavázán na základě platné zákonné úpravy nebo normativních smluv a jejichž výši tudíž nemůže vláda ČR nijak ovlivnit. Podíl těchto výdajů v roce 2017 představoval 55,1 % celkových výdajů státního rozpočtu, z toho 86,6 % tvořily mandatorní sociální výdaje.

V meziročním porovnání vzrostly výdaje na mzdy a platy o 8,9 %, což odpovídá růstu o 11,0 mld. Kč; oproti rozpočtovým předpokladům tento objem vzrostl o 2,0 mld. Kč. Meziročně vzrostly také výdaje na nákupy zboží a služeb, a to o 10,0 %, resp. o 12,0 mld. Kč.

Tabulka č. 14: Vývoj výdajů veřejných rozpočtů v mld. Kč a % HDP

	Konsolidované veřejné rozpočty (mld. Kč)			Poměr k HDP (%)		
	2015	2016	2017 <i>předběžná skutečnost</i>	2015	2016	2017 <i>předběžná skutečnost</i>
2	VÝDAJE NA PROVOZNÍ ČINNOST			36,2	34,4	34,2
21	155,4	163,8	177,9	3,4	3,4	3,5
211	116,8	123,0	134,0	2,5	2,6	2,7
212	38,6	40,7	43,9	0,8	0,9	0,9
22	122,0	120,3	132,3	2,7	2,5	2,6
24	47,1	41,6	40,3	1,0	0,9	0,8
241	0,0	0,0	0,0	-	-	-
242	47,1	41,6	40,3	1,0	0,9	0,8
243	0,0	0,0	0,0	-	-	-
25	353,0	373,0	402,0	7,7	7,8	8,0
251	228,2	240,3	261,7	5,0	5,0	5,2
252	124,9	132,7	140,3	2,7	2,8	2,8
253	0,0	0,0	0,0	-	-	-
26	39,5	42,2	40,7	0,9	0,9	0,8
261	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
262	39,5	42,2	40,7	0,9	0,9	0,8
2621	39,5	42,2	40,7	0,9	0,9	0,8
2622	0,0	0,0	0,0	-	-	-
263	0,0	0,0	0,0	-	-	-
27	751,5	764,9	798,0	16,4	16,0	15,8
271	672,7	685,2	718,5	14,6	14,4	14,2
272	78,6	79,4	79,1	1,7	1,7	1,6
273	0,2	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0
28	196,9	135,7	139,8	4,3	2,8	2,8
281	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2811	0,0	0,0	0,0	-	-	-
2812	0,0	0,0	0,0	-	-	-
2814	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
282	196,8	135,6	139,8	4,3	2,8	2,8
2821	40,5	44,3	50,8	0,9	0,9	1,0
2822	156,3	91,3	89,0	3,4	1,9	1,8
283	0,0	0,0	0,0	-	-	-
CIO	67,9	125,4	129,9	1,5	2,6	2,6
31	100,3	47,6	69,2	2,2	1,0	1,4
C2M	1 765,7	1 688,8	1 800,2	38,4	35,4	35,6
CSD	SALDO (příjmy z provozní činnosti mínus celkové výdaje, resp. CIO mínus 31)	-32,4	77,9	60,6	-0,7	1,6
	Saldo primární bilance	14,7	119,5	100,9	0,3	2,5

Pramen: MF

3. Salda veřejných rozpočtů

U hospodaření veřejných rozpočtů došlo ve srovnání s rokem 2016 ke snížení přebytku ze 77,9 mld. Kč na 60,6 mld. Kč, resp. z 1,6 % HDP na 1,2 % HDP. Ke zlepšení hospodaření došlo u mimorozpočtových, resp. státních fondů (s výjimkou Státního zemědělského intervenčního fondu) a u veřejných zdravotních pojišťoven.

Tabulka č. 15: Vývoj struktury salda veřejných rozpočtů v mld. Kč

		2014	2015	2016	2017 předběžná skutečnost
I	Státní rozpočet ¹⁾	-92,0	-50,2	28,0	18,3
II	Mimorozpočtové, resp. státní fondy celkem ²⁾	2,4	-4,2	-9,3	-0,4
III	Veřejné zdravotní pojištění	2,2	0,6	5,9	9,5
IV	Územní samosprávné celky ³⁾	12,4	21,5	53,3	33,2
V	SALDO	-75,0	-32,4	77,9	60,6

¹⁾ Mimo státní rozpočet s deficitem 6,6 mld. Kč jsou zde dále zahrnuty operace Národního fondu (+18,3 mld. Kč) a bývalého Fondu národního majetku, který byl zrušen zákonem č. 178/2005 Sb. (nyní se označují jako operace s privatizačními prostředky s přebytkem 6,6 mld. Kč v roce 2017).

²⁾ Státní fondy: SFŽP, SFDI, SFRB, SZIF, SFK a SFKIn.

³⁾ Územní samosprávné celky tvoří obce, kraje, dobrovolné svazky obcí a regionální rady regionů soudržnosti.

Pramen: MF

Důležitým indikátorem zdraví veřejných financí je vyrovnanost čistého peněžního toku z provozní činnosti, který představuje rozdíl mezi příjmy z provozní činnosti a výdaji na provozní činnost. Ten se ve srovnání s rokem 2016 zlepšil o 4,4 mld. Kč a dosáhl výše +129,9 mld. Kč (+2,6 % HDP).

Dalším z ukazatelů, který je používán pro hodnocení veřejných financí, je primární saldo vypočtené jako saldo očištěné o úrokové platby z dluhu veřejných rozpočtů. Saldo primární bilance se v roce 2017 meziročně zhoršilo o 18,5 mld. Kč (o 0,5 p. b. v relativním vyjádření k HDP) a přebytek se tak snížil na 100,9 mld. Kč, tj. +2,0 % HDP.

Tabulka č. 16: Vývoj dalších sald v mld. Kč a % HDP

	2014	2015	2016	2017 předběžná skutečnost
Čistý peněžní tok z provozní činnosti (mld. Kč)	8,1	67,9	125,4	129,9
Čistý peněžní tok z provozní činnosti (% HDP)	0,2	1,5	2,6	2,6
Saldo primární bilance (mld. Kč)	-24,9	14,7	119,5	100,9
Saldo primární bilance (% HDP)	-0,6	0,3	2,5	2,0

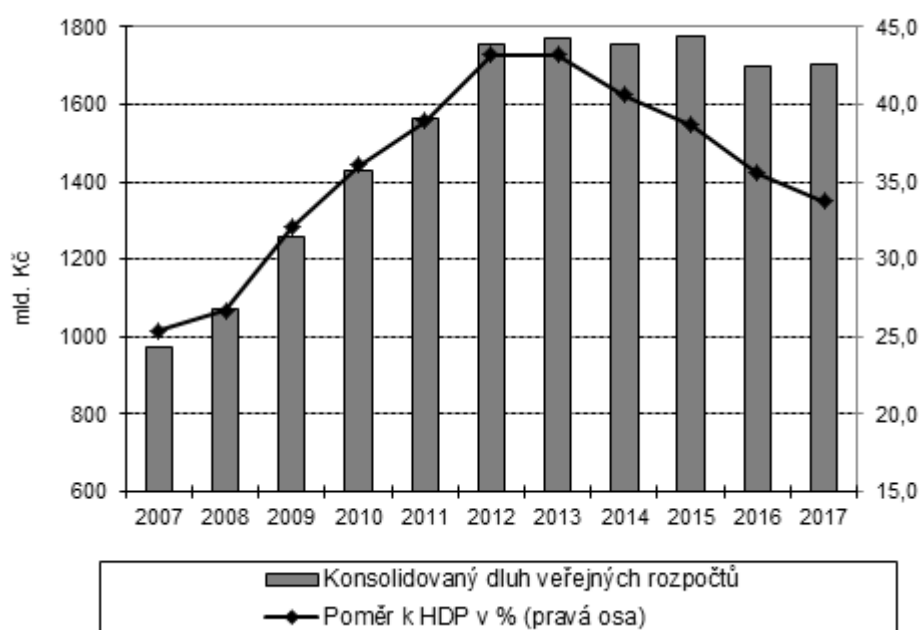
Pramen: MF

4. Dluh veřejných rozpočtů⁸

Hospodaření veřejných rozpočtů se odráží ve výši jejich dluhu, jehož výše na konci roku 2017 činila 1 704,7 mld. Kč (oproti rozpočtované výši je tato úroveň o 110,3 mld. Kč nižší), což odpovídá 33,7 % HDP. V relativním vyjádření tak dochází k dalšímu meziročnímu poklesu o 1,8 p. b.

⁸ Dluh veřejných rozpočtů je generován zejména výsledky hospodaření jednotlivých složek veřejných rozpočtů definovaných podle metodiky peněžních toků, tj. státního rozpočtu vč. Národního fondu a privatizačních prostředků (bývalého Fondu národního majetku zrušeného zákonem č. 178/2005 Sb.), mimorozpočtových (státních) fondů, veřejného zdravotního pojištění a územních samosprávných celků.

Graf č. 18: Vývoj konsolidovaného dluhu veřejných rozpočtů v mld. Kč a jeho podíl k HDP v %

Pramen: MF

Dluh veřejných rozpočtů je tvořen zejména státním dluhem, který měl v roce 2017 ve struktuře celkového dluhu podíl 95,2 %⁹ a který meziročně vzrostl o 0,7 % na 1 624,7 mld. Kč; oproti rozpočtované výši došlo k poklesu o 95,7 mld. Kč. Ve většině let roste rychleji než celkový konsolidovaný dluh veřejných rozpočtů, tudíž jeho podíl se v rámci dluhu veřejných rozpočtů neustále zvyšuje.

Dluh územních samosprávných celků se zejména díky přebytku hospodaření meziročně snížil o 5,9 % a činil 80,9 mld. Kč. Protože některé obce (zejména statutární města) a kraje financují na základě legislativních možností své potřeby z úvěrových zdrojů, není pokles dluhu kvantitativně zcela konzistentní se vzniklým přebytkem.

Z mimorozpočtových fondů vykázal v roce 2017 dluh pouze Státní zemědělský intervenční fond, a to z důvodu čerpání krátkodobé výpůjčky ve výši 174 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že půjčka byla poskytnuta z účtu řízení likvidity státního rozpočtu, neovlivňuje z důvodu konsolidace celkový dluh veřejných rozpočtů.

Tabulka č. 17: Vývoj dluhu veřejných rozpočtů a jeho struktury v mld. Kč a % HDP

	Hrubý konsolidovaný dluh veřejných rozpočtů (mld. Kč)			Poměr k HDP v %		
	2015	2016	2017 <i>předběžná skutečnost</i>	2015	2016	2017 <i>předběžná skutečnost</i>
Hrubý konsolidovaný dluh VR	1 776,0	1 695,9	1 704,7	38,6	35,5	33,7
Státní dluh	1 673,0	1 613,4	1 624,7	36,4	33,8	32,1
Dluh mimorozpočtových fondů	0,5	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Dluh veřejného zdravotního pojištění	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dluh územních samosprávných celků	106,3	86,0	80,9	2,3	1,8	1,6

Pramen: MF

⁹ Jedná se o podíl státního dluhu na celkovém nekonsolidovaném dluhu veřejných rozpočtů, tj. prostém součtu dluhu všech složek veřejných rozpočtů.